

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

Sayı : B 14 0 TGM 0 10 00 03-06/1019

Konu : 25.10. 4* 14128

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
BAŞKANLIĞINA**

İLGİ: 27.09.2004 günlü A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3578-7117/22884 sayılı yazınız.

İğdır Milletvekili Sayın Yücel ARTANTAŞ tarafından, Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri Birlikleri Merkez Birliği (TESKOMB), Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri ve bu kooperatiflerin esnaf ve sanatkarlara yönelik kredi uygulamaları konusunda verilen soru önergesi incelenmiştir.

Konuyla ilgili olarak adı geçen Merkez Birliği'nden alınan 08.10.2004 günlü 0685 sayılı yazıda;

İlgi sayılı yazınız ekinde istenilen hususlar maddeler halinde aşağıda sunulmuştur:

1-Esnaf ve Sanatkarlar Kredi ve Kefalet Kooperatiflerinin 1950 yılında kurulmaya başladığı, 1970 yılında en üst kuruluş olan Merkez Birliği kurularak teşkilatlanmalarının tamamlandığı,

Kooperatiflerin, 1950 yılından bugüne kadar küçük esnaf ve sanatkarları Türkiye Halk Bankası aracılığıyla düşük faizlerle kredilendirerek, hem esnaf ve sanatkarların bankalara karşı gösteremedikleri teminatı oluşturduğu, hem de tefecinin eline düşmekten kurtarmak üzere 1163 sayılı Kooperatifler Kanunu hükümlerine göre faaliyetlerini devam ettirdiği,

Bu bağlamda, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun ilgili maddeleri uyarınca, ortak sayılarına göre en az üç, en çok dokuz olmak üzere kooperatiflerin genel kurullarınca yeteri kadar yönetim kurulu ve en çok üç denetim kurulu üyesi seçildiği,

Öte yandan, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununun 56/6. maddesindeki; "Yönetim kurulu üyelerine genel kurulca belirlenen aylık ücret, huzur hakkı, risturn ve yolluk dışında hiçbir ad altında başkaca ödeme yapılamayacağı" hükmünden hareketle, her kooperatifin mali imkanları nispetinde genel kurulca belirlenen ücret veya oturum ücretinin ödendiği ve bu yetkinin tamamen genel kurulun insiyatifinde olduğu,

Bu itibarla, esnaf ve sanatkarlar kredi ve kefalet kooperatiflerinin yönetim kurulu başkanı, murahhas aza ve denetim kurulu üyelerine aylık ücret, diğer yönetim kurulu üyelerine ise ayda dört toplantıdan fazla olmamak üzere huzur hakkı ödendiği, ücret ve huzur hakkı almayan yöneticilerin de olduğu, öte yandan ücret ve huzur haklarının büyük bir kısmının, sembolik, cüz-i rakamlardan oluştuğu,

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

Sayı : B 14 0 TGM 0 10 00 03-06/1019

Konu :

Kooperatiflerin gelirleri arasında, kullandırılan kredilerden alınan masraf karşılıklarının da bulunduğu, söz konusu masraf karşılıkları, kooperatif faaliyetlerinin yürütülmesi, özellikle kefalet fonksiyonunun ifa edilmesi açısından gerekli olduğu gibi kooperatif idaresi için mesaisini ayıran yöneticilerin ücret haklarının da Kanun kapsamında tanınmış bir hak olduğu,

Diğer taraftan, bağımsız tüzel kişilikleri bulunan kooperatiflerin yönetim ve denetim kurulu üyelerinin ücretlerinin her kooperatifin mali imkanları ölçüsünde kendi genel kurullarında belirleneceği, her kooperatifin ortak sayısı ve imkanlarının farklılık göstermesi ve yeknesaklığın söz konusu olmaması dolayısıyla toplam ücret tutarını tespit etmenin mümkün olmadığı, Merkez Birliğinin ise, bu konudaki yetkisinin ödenecek ücretin üst sınırlarını ve artış oranının azami düzeyini belirlemekten ibaret olduğu,

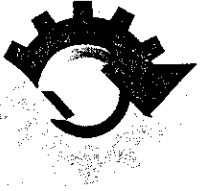
2- -Esnaf ve sanatkarlara verilen kredilerden Halk Bankasınca yapılan kesintilerin fazla olduğu konusu üzerinde Merkez Birliğince de son 1,5 yılda hassasiyetle durulduğu, ayrıca daha önce esnaf ve sanatkarlara verilen kredinin % 10'u "bloke sermaye", % 1'i "üst kuruluş payı", % 6'sı "masraf karşılığı", % 1'i ise "risk fonu" karşılığı olarak kesilmekte iken, yoğun çalışmalar neticesinde Halk Bankasınca kesilen bloke sermaye oranının % 3'e, kooperatiflerce alınan masraf karşılığının % 3'e indirildiği,

Halen esnaf ve sanatkarlara verilen kredinin % 3'ünün bloke sermaye, % 2'sinin risk fonu, % 3'ünün masraf karşılığı, % 1'inin üst kuruluş hissesi olarak kesildiği,

% 3 bloke sermaye kesintisinin tamamen Halk Bankası mevzuatı gereğince yapıldığı ve kooperatif ortağının kullandığı kredi borcunun kapatılması durumunda, söz konusu bloke sermaye tutarının tamamının kooperatif ortağına iade edildiği,

% 2 risk fonunun, kooperatifin aczi halinde Halk Bankasınca devreye sokulabileceği, söz konusu fonun tasarrufu ne kooperatiflerin, ne de bankanın inisiyatifinde olmayıp, tamamen ortakların yararına kullanılabilecek bir tasarruf fonu niteliğinde olduğu,

Bankaların verdikleri değişik türlerdeki kredilerden alınan masraf karşılıkları yaklaşık % 15'ler seviyesinde iken, kooperatiflerce alınan % 3 oranındaki masraf karşılığı ile istihbarat, kırtasiye, haberleşme, personel ve yönetim giderlerinin karşılandığı düşünüldüğünde; kooperatiflerin öncelikle hizmet kuruluşu olduklarının daha iyi anlaşılacağı, ayrıca 2005 yılından itibaren, söz konusu masraf karşılıklarının kredi kullandırma sırasında peşin olarak kesilmeden, sonraki aşamalarda tahsilini sağlayacak düzenlemeler için çalışmalarının sürdüğü, ayrıca 1950 yılından itibaren kurulmaya başlayan esnaf ve sanatkarlar kredi ve kefalet kooperatiflerinin önemli bir misyonu üstlenerek, teminat bulamayan, bankalarca ilgi gösterilmeyen küçük esnaf ve sanatkarlar için tek kredi imkanı olduğu,

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

Sayı : B 14 0 TGM 0 10 00 03-06/1019

Konu :

Esnaflar ve sanatkarların borç ödeme zorluğuna düşmeleri halinde, söz konusu borcun öncelikle kooperatiflerce ödendiği, bu itibarla, esnaf ve sanatkarlar kredi ve kefalet kooperatiflerinin işlevselliklerinin artırılması ve yaygınlaştırılması için tüm kurumların destek vermesi gerektiği, kaldı ki kooperatiflerin 1950 yılından bugüne kadar devletten aldığı kredi borcunu tamamen ödeyerek devlete yük olmadığı, sayıları 4 milyonu aşan esnaf ve sanatkarlara verilen kredi desteği; 2001 yılında 160 Trilyon TL; 2002 yılında 50 Trilyon TL; 2003 yılında 35 Trilyon TL gibi çok küçük rakamlardan oluştuğu,

3-Merkez Birliğine bağlı kooperatiflerin kefaletiyle kullanılan kredilerin, genellikle 4 yıl vadeli ve altışar aylık taksit ödemeli ve şu anda ülkemizde kullanılan en düşük faizli krediler olduğu, bu kredilerden yapılan kesintilerle birlikte kredi maliyetinin % 30'u aşmadığı, ayrıca bu oranın da yüksek olarak bulunması ile birlikte asli görevi kredi vermek olmayan Merkez Birliğinin esas görevinin "garanti vermek" olduğu,

Diğer taraftan, gelişmiş ülkelerin tümünde kredi garanti kuruluşlarının bulunduğu, bu kapsamda Avrupa Kredi Garanti Kuruluşları Birliği'ne (AECM) üye olan TESKOMB' un Genel Başkanının, adı geçen kuruluşun yönetim kurulu üyesi olduğu,

4-Kooperatiflere ortak olmak isteyenlerin 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre ortaklık şartlarını taşımaları gerektiğinden, Bakanlık ve Merkez Birliğince yapılan araştırmalar sonucunda bu şartları taşımayanlar ile sonradan kaybettiği tespit edilenlerin ortaklıklarına yönetim kurulları tarafından derhal son verildiği, kooperatiflere ortak olmayanların ise, yönetim kurullarında görev ve yetki alamayacakları,

Genel Başkanın ortaklığıyla ilgili hususları açıklığa kavuşturacak esnaf sicil ve oda kayıt belgelerinin mevcut olduğu,

Öte yandan, TESKOMB Yönetim Kurulu üyelerinden birinin silah fabrikasının sahibi olmadığı; ancak, ilgili şirketin hissedarı olduğu, bu durumun ise başlı başına tacir sayılmayı gerektirmeyeceği, şirket ortaklığı nedeniyle ticaret odasına kaydının bulunmasının esnaf sayılmayı engellemeyeceği, şirket ortaklığı dışında yürüttüğü esnaflık faaliyeti nedeniyle kooperatif ortağı olabileceğinden, bahse konu yönetim kurulu üyesinin üyeliğine usul ve mevzuat açısından bir engel bulunmadığı; benzer bir konuda, Yargıtay 11 Hukuk Dairesinin. 26.01.2004 tarih ve 2003/6032 E. 2004/687, K. sayılı bir Kararının mevcut olduğu, bu yönetim kurulu üyesinin esnaf olduğuna dair belgelerin bulunduğu,

5- TESKOMB' un, her yılın Haziran ayında yapılan genel kurullarında, başkan ve yönetim kurulu üyelerinin alacakları aylık ücretlerinin belirlendiği, 11 Haziran 2004 günlü genel kurulda genel başkanın maaşının 8.550.000.000 TL olarak kararlaştırıldığı,

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

Sayı : B 14 0 TGM 0 10 00 03-06/1019

Konu :

TESKOMB Genel Başkanının, yine kendisinin genel başkanı olduğu TESKOMB Vakfı'ndan ve yönetim kurulu başkanı olduğu TESKOMB'un iştiraki "ESGİMTAŞ A.Ş." den, göreve başladığından itibaren kendi isteğiyle aylık ücret almadığı, böylece söz konusu üç kurumun genel başkanının, her üç kurumdan ücret almak yerine bir tek Merkez Birliğinden ücret aldığı, ayrıca Kanun gereği üst kuruluşların yönetimlerinde bulunanların, bir alt kuruluşların temsilcileri olarak o kurumdan da genel kurulun belirlediği ücret ve huzur haklarını alabildikleri,

6-TESKOMB' un, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca, son 5 yıl içerisinde iki defa teftiş edildiği, incelemede tespit edilen hususların Merkez Birliği genel kurulunun bilgisine ve onayına sunulduğu, tespit edilen aksaklıkların düzeltilmesine ilişkin Bakanlık talimatının genel kurulun bilgisine ve onayına sunularak gereğinin yapıldığı,

7-TESKOMB'un herhangi bir kuruma araba verme, tahsis etme yetkisinin ve mükellefiyetinin bulunmadığı,

Bakanlıkla müşterek olarak yılda bir veya iki defa yapılacak ve TESKOMB'u ilgilendiren toplantılarda araç ve gereç temininde yardımcı olunduğu, temin edilen araç ve gereçlerin kullanımının toplantı sürelerini hiçbir zaman aşmadığı, söz konusu aracın ise Merkez Birliğinin hizmet aracı olarak kullanıldığı,

8-TESKOMB yönetiminin Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü'ne kendi adamının atanması için herhangi bir talebinin olmadığı,

9-Yıl içinde verilmiş olan sübvansiyon miktarı, her yıl devletin mali bütçelerine konularak tahsis edildiğinden, yıl ortasında verilmesinin mümkün olmadığı,

Öte yandan, 1,5 milyon kooperatif ortağının menfaatleri doğrultusunda tüm hükümetlerle uyumlu bir şekilde çalışmanın, bu kurumların varlığını sürdürmesi açısından gerekli olduğu,

Bu itibarla, "Kıbrıs'a Evet" ilanının bu kredi ile hiçbir ilgisinin bulunmadığı, ortakların isteği ve bilgisi doğrultusunda esnaf ve sanatkarlara daha iyi hizmet edebilmek için milli menfaatlerimize halel getirmeden, her konuda fikir beyan etme özgürlüğüne sahip olduğu, kaldı ki ilan bedelinin iddia edildiği gibi 750 milyar lira olmadığı, toplam ilan tutarının 220.523.953.439 TL olduğu,

hususlarına yer verilmiştir.

T.C.
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğü

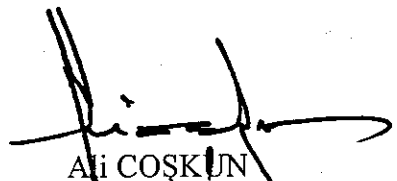
Sayı : B 14 0 TGM 0 10 00 03-06/1019
Konu :

Konu bu çerçevede değerlendirildiğinde; ülke ekonomisinde yadsınamayacak ölçüde katma değer ve istihdam olanağı yaratan esnaf ve sanatkarların kredi kullanarak faaliyetlerini sürdürmeleri ve geliştirebilmeleri bakımından gerekli olan finansman imkanlarının sağlanması için merkezi "garanti veren" bir üst kuruluş ihtiyacını karşılamaya yönelik bir hizmet kuruluşu olan TESKOMB'un varlığının gereksiz olduğunun söylenemeyeceği, hükümetimizce esnaf ve sanatkarlara kredi olanaklarının genişletilmesi ve iyileştirilmesi konusunda çalışmaların sürdürülmesi gerektiği sonucuna varılmaktadır.

Öte yandan, TESKOMB tarafından şahsım emrine 2004 model 71.000 Euro değerinde siyah renkli bir Rover marka otomobil tahsis edilmesi ve TESKOMB yönetiminin bu araca istinaden Teşkilatlandırma Genel Müdürlüğüne kendi adamının atanmasını talep etmesi söz konusu olmayıp, iftira niteliğindeki gerçek dışı ve devlet yönetimi ciddiyetiyle bağdaşmayan böyle iddialara cevap verilmesi dahi gereksiz bulunmaktadır.

Bu arada TESKOMB'da son olarak Bakanlığımız Başmüfettişi Kamil YILMAZ ile Bakanlığımız müfettişleri Zeynep Aylin AYTEKİN ve Süfyan EMİROĞLU tarafından yapılan denetim sonucu düzenlenen 19.10.2001 günlü 10 sayılı Teftiş Raporu üzerine 17.01.2002 günlü 546 sayılı yazımızla TESKOMB'a gerekli talimat verilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Ali COŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı